

GULDBORGSUND

Ansøgning om konkrete forsøg i Frikommuneforsøg II

Frikommunenetværk	Børn som vores vigtigste ressource Guldborgsund, Gladsaxe og Ikast-Brande kommuner		
Titel på forsøg	De kreative fag som driver for øget trivsel og læring		
Deltagerkommuner	Guldborgsund Kommune		
Faglig kontaktperson	Mai-Britt Hermann		
	Telefon	2518 2359	E-mail mher@guldborgsund.dk
Netværkskoordinator	Susanne Schnohr		
	Telefon	2518 0250	E-mail susc@guldborgsund.dk
Dato for ansøgning	1. maj 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Kort opsummering

De kreative fag i folkeskolen har både i sig selv en værdi, og samtidig er der undersøgelser, der viser, at de musiske og kunstneriske fag også har en selvstændig betydning for børns læring i forhold til at give eleverne øget selvtillid, mindre fravær og bedre læse og skrivefærdigheder. Den afsmittende effekt afhænger dog af kvaliteten i undervisningen i de kreative fag.

Både læring og de øvrige effekter for eleven forudsætter, at undervisningen varetages af kompetente undervisere, som har både bred og dyb kendskab til selve faget.

Frikommuneforsøget går ud på målrettet at ansætte medarbejdere med særlige kvalifikationer og en høj faglighed til at undervise i de enkelte kreative fag. Dette både som varige eller tidsbegrænsede stillinger eller vikariater. Dette kan være medarbejdere som ikke nødvendigvis er uddannet lærer eller pædagoger.

Effekten forventes at være både en øget trivsel og motivation hos eleverne samt en øget læring i de kreative fag og med en tilsvarende afsmittende virkning på grundfagene.

Baggrund

Politisk og strategisk har der i en årrække været fokus på, at hvis Danmark skal klare sig i fremtidens globale økonomi, er vi nødt til at satse på kreativitet, innovation og entreprenørskab.

Hvor erhvervslivet efterspørger kreativitet og innovation og evnerne til at kunne udfolde disse dimensi-

oner i sin opgaveløsning og jobfunktioner, så er uddannelsessystemet grundlæggende tilrettelagt, så eleverne bliver uddannet til ikke-kreativ adfærd. En undersøgelse af divergent tænkning¹ har man kunne konstatere, at i en gruppe på 1600 3 - 5-årige børn var 98 % i stand til at udføre den pågældende testopgave. Da de samme børn 5 år senere får den samme test, er det nu kun 32 % bar børnene, der kan lave opgaven. Efter yderligere 5 år er det kun 10 %, der kan, og som voksne er det kun 2 %, som er divergent tænkende.²

Kreativitet er en særlig evne i den menneskelige intelligens. Den er nøglen til at håndtere morgendagens udfordringer i en verden, der bliver mere og mere kompleks³.

Ud over den værdi de kreative fag har i sig selv, har forskning vist, at disse fag kan have en positiv afsmittende effekt på læring i de boglige fag. En rapport fra Unesco⁴ om betydningen af musiske-kunstneriske fag for børns læring viser, at de kunstneriske fag giver eleverne øget selvtillid, mindre fravær og bedre læse og skrivefærdigheder.

Konkret påvirker de musiske-kunstneriske fag eleverne ved:

- At læseindlæringen forbedres med 22-25 %
- At matematiklæringen forbedres med ca. 6 %

Den afsmittende effekt afhænger dog af kvaliteten i undervisningen i de kreative fag. Succesen og oplevelsen af læring for eleven forudsætter, at undervisningen varetages af kompetente undervisere, som har både bred og dyb kendskab til faget og som kan:

- Udfordre eleven fagligt,
- Lære eleven at vurdere sit eget arbejde og andres
- Give feedback til eleven mhp at vedkommende kan forbedre sine færdigheder.

Er underviseren kompetent på ovenstående tre centrale punkter giver det eleven mulighed for at få værdifulde kompetencer med sig, som kan give fordele i andre fag i skolen i form af f.eks. samarbejde, at 'være på', disciplin til at arbejde koncentreret, at improvisere, at afprøve nye løsningsmodeller inden en given opgave, og ikke mindst den selvtillid som kommer af at beherske en disciplin eller et fag,

Rapporten fremfører, at kan skolerne sikre kompetente undervisere til de kreative fag er der stor sandsynlighed for at de tillærte kompetencer smitter af i andre fag. Modsat kan skolerne kun levere undervisning af 'dårlig kvalitet' har det den modsatte negative effekt. Som en pige i 9. klasse svarer i undersøgelsen:

»Det har meget at gøre med, hvor meget læreren interesserer sig for emnet. Hvis man har en lærer, der virkelig gerne vil lære én det, og han selv er interesseret i det. Det hjælper virkelig meget på koncentrationen, og om man mister motivationen«.

I Guldborgssund Kommune har Danmarks Lærerforening i efteråret 2016 lavet en undersøgelse⁵ der viser, at kommunes skoledistrikter samlet set leverer undervisning ved ikke-læreruddannet personale svarende til i alt ca. 5500 timer (ca. 7 stillinger) - og at det oftest foregår i fagene idræt, madkundskab, håndværk og design. Underviserne er typisk SFO-pædagoger, støttepædagoger eller andet som varetager fagene i små delforløb, som hver udgør et mindre antal lektioner.

Folkeskolerne i Guldborgssund Kommune har vanskeligt ved at rekruttere fagligt uddannede lærere til disse fag, hvilket er en tendens, der også viser sig andre steder i landet, som følge af, at der er mangel

¹ Divergent tænkende betyder helt kort, at man kan skabe alternativer, samler forskellige synspunkter og folde et problems logik ud. Divergent tænkning er ikke det samme som kreativitet, men er en indikator for, hvordan niveauet for den samlede kreativitet er.

² Claus Buhl (2016): 'Kreativitet – Danmarks vigtigste råstof', Lindhardt & Ringhof

³ Ken. R.K Robinson (2013): 'Kreativitet og læring', Vaerkstadt

⁴ Bamford & Qvortrup (2006): 'The Ildsjæl ind the Classroom', Unesco

⁵ Spørgeskemaundersøgelsen er besvaret af de lokale tillidsrepræsentanter på skolerne. 11 af 14 skoler deltog i besvarelsen.

på lærere som har valgt de kreative fag som linjefag på deres uddannelse. Der er investeret i gode spændende faciliteter til de kreative fag på skolerne, men der er ikke den fornøden 'ekspertise' at trække på til at fylde rammerne ud.

Antagelsen er derfor, at der ligger et uforløst potentiale for kommunens elever i de kreative fag – både i forhold til det som faget direkte kan gøre for den enkelte elev, men også i forhold til den afsmittende effekt som faget kan have til de boglige fag.

Det er ved ansættelsen af andre faggrupper til undervisningen i disse fag, at der er en forventning om at kunne virkeliggøre disse effekter. Det kunne eksempelvis være en musiker, billedkunstner, kok, tømrer, arkitekt eller lignende.

I forhold til medarbejdere der vil blive ansat og som ikke er læreruddannet vil følgende kriterier gælde:

- Skolelederen sikrer, at de(n), som ansættes, har de relevante faglige kvalifikationer til at varetage de pågældende undervisningsopgaver
- Skolelederen er overordnet didaktisk ansvarlig for undervisningen
- Skolelederen sikre det overordnede tilsyn med elevernes trivsel og læring

Vores frikommunenetværk (Gladsaxe, Guldborgsund og Ikast-Brande) har 3 spor:

- A. De udsatte børn og unge (2016 - 2019)
- B. Rammer og muligheder for trivsel, læring og udvikling i folkeskolen (2017 - 2019)
- C. Unge skal have en uddannelse (2017 - 2019)

Udgangspunkt har lige fra begyndelsen været, at Gladsaxe og Ikast-Brande primært ville etablere forsøg vedr. udsatte børn og unge (spor A).

Begge kommuner tilslutter sig, at de udfordringer, som frikommuneforsøget " De kreative fag som driver for øget trivsel og læring" (spor B) adresserer, og den effekt, man vil opnå hermed er både relevant og aktuel, men er på nuværende tidspunkt ikke deltagerkommune i forsøget. Hvis regeringen vælger at imødekomme forsøget, vil man i begge kommuner konkret tage stilling til, om man vil indgå i forsøget med de muligheder, der gives."

Målgruppebeskrivelse:

Udgangspunktet er, at alle eleverne i folkeskolen er målgruppen.

Det er ikke forudsætning, at det er alle skolerne i kommunen, der bliver omfattet af forsøget, eller at der er alle de kreative fag, der kommer til at indgå. Selve udvælgelsen vil ske, når det er kendt om regeringen vil imødekomme forsøget.

I forsøget vil der være fokus på, om effekten af at bringe særlige kompetencer i anvendelse i de kreative fag i særlig grad kan ses for følgende grupper af elever:

- De praktisk orienterede elever
- Elever som mangler motivation i undervisningen, der har et lavere generelt fagligt niveau og har en lavere selvtillid
- Elever med særlige forudsætninger og særligt ambitiøse elever

2. Mål og forventede resultater

Formålet med forsøget er at afprøve, hvorvidt man, ved at ansætte medarbejdere med særlige kvalifikationer og en anden faglighed end lærer og pædagoger til at undervise i de kreative fag, kan stille fagligt udfordrende læringsforløb til rådighed for eleverne.

Målene vil være følgende:

- At øge elevernes motivation og trivsel i skolen
- At forbedre elevernes læring i de kreative fag og de boglige fag
- At øge elevernes generelle forudsætninger for læring

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Guldborgsund kommune vil med frikommuneansøgningen bede om de relevante undtagelser og/eller forsøgshjemler, der er relevante for at kunne gennemføre forsøget.

Følgende paragraffer i folkeskoleloven vurderes at være relevante: § 3 stk. 5, § 28, § 29a og § 30.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Realiseringen af forsøget med de beskrevne mål sker ved ansættelse af medarbejdere med særlige kvalifikationer i de kreative fag. Det vil være medarbejdere, der ikke nødvendigvis er uddannet som lærer eller pædagoger.

Der vil i forsøget være særlig fokus på at følge elevens læring og progression, og dette i særdeleshed for de tre delmålgrupper.

Det endelige design og udvikling af forsøget – herunder også evaluering og dokumentation vil ske i tæt samarbejde med bl.a. medarbejdere og elever.

Såfremt frikommuneansøgningen bliver imødekommet vil dette arbejde blive sat i værk.

5. Evaluering

I forsøget afprøves, hvorvidt ansættelse af medarbejdere med særlige kvalifikationer og en anden faglighed end lærere til at undervise i folkeskolens kreative fag kan skabe større trivsel og læring for alle elever.

I evalueringen vil der være fokus på, om der er særlige betingelser, der viser sig at være forudsætninger for, om effekten nås eller ej.

Som en del af evalueringsdesignet involveres eleverne i vurdering af undervisningens effekt og kvalitet.

Evalueringen skal kunne følge både elevernes motivation og trivsel og deres læring og progression

Det endelige evalueringsdesign vil tilrettelægges i samarbejde KORA.